

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА

Факультет східних мов  
Кафедра східної культури і літератури



РОБОЧА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА:**  
**Література Стародавнього Сходу**  
для студентів

спеціальності	035 «Філологія»
освітнього рівня:	першого (бакалаврського)
спеціалізації	035.065 Східні мови і літератури (переклад включно), перша -
китайська	035.069 Східні мови і літератури (переклад включно), перша -
японська	035.066 Східні мови і літератури (переклад включно), перша -
корейська	035.065.01 мова і література (китайська)
освітньої програми	035.069.02 мова і література (японська)
	035.066.01 мова і література (корейська)

2024 – 2025 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
Код ЄДРПОУ 45307366  
Програма № 0140/24  
Підписав відділ моніторингу якості освіти  
Жильцов  
(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)  
« 24 »

**Розробники:** Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східної культури і літератури

**Викладачі:** Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східної культури і літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданнях кафедри східної культури і літератури

Протокол від \_\_\_\_\_ 2024 року № \_\_\_\_\_  
Завідувач кафедри східної літератури і культури  
\_\_\_\_\_ (Д.П. Москальов)

Робочу програму погоджено з гарантами освітньої програми

\_\_\_\_\_

«\_\_» «\_\_\_\_\_» 2024 р.

Гаранти освітньої програми:

Мова і література китайська \_\_\_\_\_

Мова і література японська \_\_\_\_\_

Мова і література корейська \_\_\_\_\_

Робочу програму перевірено «\_\_» «\_\_\_\_\_» 2024 р.

Заступник декана факультету східних мов  
з науково-методичної та навчальної роботи \_\_\_\_\_ (Ю.В.  
Боришполець)

Пролонговано:  
на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_) «\_\_» 20\_\_ р. протокол №\_\_

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_) «\_\_» 20\_\_ р. протокол №\_\_

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_) «\_\_» 20\_\_ р. протокол №\_\_

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ ( \_\_\_\_\_ ) «\_\_»\_\_20\_\_ р. протокол №\_\_

### **I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

<b>Найменування Показників</b>	<b>Характеристика дисципліни за формами навчання</b>	
	<b>Денна</b>	
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>3/90</i>	
<i>Курс</i>	<i>I</i>	
<i>Семестр</i>	<i>I</i>	<i>II</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>30</i>	<i>60</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>14</i>	<i>28</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>2</i>	<i>4</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>14</i>	<i>28</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>Залік</i>	

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Література Стародавнього Сходу» покликана формувати теоретичну базу філолога, тому **метою** її вивчення є оволодіння студентами головним термінологічним апаратом літературознавства, здобуття навичок літературознавчого аналізу художнього тексту та вмінням орієнтуватись у сучасному українському і світовому літературному процесі, набуття цілісної системи знань з історії літератур Стародавнього Сходу та навичок історичного мислення, вмінь аналізувати літературний текст та особливості літературного процесу давніх епох і народів, специфіку літературних жанрів початкового етапу розвитку літературної творчості, співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями, ознайомлення з елементами теорії літератури.

**Завдання** курсу – підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі філології (романські мови та східні мови), здатного забезпечити ефективну діяльність загальноосвітнього закладу, де цілеспрямовано виховується й розвивається особистість; сформувати поглиблене зацікавлення світовою літературою, що має стати основою для здобуття кваліфікації учителя іноземної мови з урахуванням майбутніх професійних потреб, а також додаткових спеціалізацій, пов'язаних з інтенсивним спілкуванням і затребуваних сучасним суспільством.

*Навчальний курс передбачає засвоєння наступних компетентностей:*

*Загальні компетентності*

**ЗК1** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

**ЗК3** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

**ЗК4** Здатність бути критичним і самокритичним.

**ЗК5** Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК6** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК7** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

**ЗК9** Здатність спілкуватися іноземною мовою

**ЗК10** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

**ЗК11** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

**ЗК13** Здатність проведення досліджень на належному рівні.

**ФК1** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

**ФК5** Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні

явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури

**ФК 7** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів англійською мовою

**ФК 9** Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

**ФК 10** Здатність здійснювати літературознавчий, лінгвістичний та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

**ФК13** Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

**ФК 14** Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти

**ФК 19** Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови; комунікативно-педагогічна взаємодія для різних вікових груп, використання й передача знань для навчання англійської мови і літератури;

**ФК 20** Лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгводидактичними уміннями, методичними прийомами та технологіями, необхідними для ефективною навчальною роботи в освітніх закладах.

### 3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

**ПРН-1** Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефаківцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективною міжкультурною комунікації

**ПРН-3** Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

**ПРН-7** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

**ПРН-8** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

**ПРН-10** Знати норми літературною мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

**ПРН-12** Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

**ПРН-13** Аналізувати й інтерпретувати твори української та англomовної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

**ПРН-14** Використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

**ПРН-15** Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

**ПРН-16** Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

**ПРН-19** Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

**ПРН-20** Володіти мовою фаху на рівні C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

**ПРН-21** Застосовувати знання та вміння у перекладацькій практиці з використанням новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій.

## 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Тематичний план дисципліни «Література Стародавнього Сходу»

№	Назви змістових модулів, тем	Ус ь о го	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Са мо сті йн а
			Ле кц ії	Се мі на ри	Пр ак ти чн і	Ла бо ра то рн і	Ін ди ві ду ал ьн і	
<b>Семестр I</b>								
<b>Модуль I</b>								
<b>Стародавня література присередземноморського регіону</b>								
1	Дописемний етап розвитку літератури		2				4	
2	Література Месопотамії (шумерська і аккадська)		1	4			5	
3	Давньоєгипетська література		1	6			5	
	Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>		<b>30</b>	<b>4</b>	<b>10</b>			<b>14</b>	
<b>Семестр II</b>								
<b>Модуль II</b>								
<b>Стародавня література присередземноморського регіону</b>								
4	Давньоєврейська література. ТаНаХ: Тора		2	4			7	
5	Давньоєврейська література: Невіім. Ктувім. Новий Завіт		2	6			7	
	Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>		<b>30</b>	<b>4</b>	<b>10</b>			<b>14</b>	
<b>Модуль III</b>								
<b>Стародавня література азійського регіону</b>								
6	Давньоіндійська література		2	4			4	
7	Давньокитайська література		2	4			6	
8	Давньоіранська література			2			4	
	Модульний контроль	2						
<b>Разом</b>		<b>30</b>	<b>4</b>	<b>10</b>			<b>14</b>	
<b>Усього за курс</b>		<b>90</b>	<b>12</b>	<b>30</b>			<b>42</b>	

## **5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СЕМЕСТР I**

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I**

#### **Стародавня література присередземноморського регіону**

#### **Тема 1. ДОПИСЕМНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРИ. СТАРОДАВНІЙ СХІД – КОЛИСКА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ**

Дописемний етап функціонування літератури. Основні реалії етапу: міф, усна народнопоетична творчість, героїчний епос. Ієрархічна система реалій. Специфіка міфу. Визначення поняття «Стародавній Схід». Соціально-світоглядні основи літератури Стародавнього Сходу. Головні культурно-історичні зони (регіони) формування найдавніших високорозвинених міських цивілізацій, в яких зародилась писемність і література. Характеристика Присередземноморської (Європейсько-африкансько-азійської), Південно-азійської (середньосхідної) та Східно-азійської (далекосхідної) зон.

#### **Тема 2. ЛІТЕРАТУРА МЕСОПОТАМІЇ (ШУМЕРСЬКА ТА АККАДСЬКА)**

Шумерська міфологія. Космогонічні та етіологічні оповіді. Міфологічні оповіді про Інанну та Думузі. Перша легенда про райський сад. Міф про створення людини. Специфіка шумерських текстів та принципи їх класифікації. Героїчний епос. Зародження героїчного епосу (перші оповіді про Гільгамеша). Ліричні жанри (гімни, плачі, замовляння, любовна лірика). «Гімн богам Енлілю». Дидактична література (тексти еддуби).

Особливості аккадської міфології. Космогонічна поема «Енума еліш». Оповіді про нещастя людей і загибель Всесвіту. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури, розгорнута філософська притча по пошуки істини і сенсу життя. Лірика (гімни, покутні молитви-псалми, замовляння, любовні пісні). Дидактика, афористика, історичні написи.

#### **Тема 3. ЄГИПЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

Єгипетська ієрогліфіка. Особливості єгипетської міфології (консервативний характер, зооморфність, солярність). Геліопольська енеада. Космогонічні та антропологічні міфи. Цикл міфів про Осіріса.

Література Давнього царства (III тис. до н.е.): Тексти пірамід, повчання (моральні та філософські сентенції, Повчання Птахотепа).



Література Середнього царства (XXII–XVI ст. до н.е.): зміцнення реалістичних тенденцій («Розповідь Сінухе»), казки як синтез авантюрного та чарівного мотивів, гімнографія («Гімн Хапі»), філософська лірика та її опозиція офіційно-релігійним поглядам («Бесіда розчарованого зі своєю душею», «Пісня арфіста»).

Література Нового царства (XVI–VIII ст. до н.е.): монотеїстична реформа Аменхотепа IV (Ехнатона) та її наслідки. «Гімн Атону». Ритуально-магічна поезія (Книга мертвих), розвиток жанру казки в бік алегоричності («Правда та Кривда»), неможливість запобігти долі («Казка про приреченого царевича»). Світська любовна лірика (стилізована під народну пісню та «салонна»).

#### **Тема 4. ДАВНЬОЄВРЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

Структура та жанровий склад ТаНаХу (Старого Завіту). Світоглядні основи давньоєврейської літератури. Історичні умови формування текстів біблійного канону. ТаНаХ як синтез історичного досвіду єврейського народу. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.

Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос. Космогонія та антропогонія Книги Буття. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти. Скрижалі Завіту.

Епічні книги розділу «Невиїм» («Пророки»). Книга Єшуа бен Нуна (Ісуса Навина) як зразок біблійного воєнного епосу. Героїчні образи Книги Шофтим (Суддів). Особистість та історія в Книгах Самуїла і 1-ій Книзі царів (1-й – 3-й Царів). Колізія «пророк і цар» у Книгах царів (3-й і 4-й Царів). Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги. Мрія світової гармонії: Книга пророка Єшayahу (Ісаї). Єрміяху (Єремія) – поет скорботи і втіхи. Видіння Слави Божої: Книга пророка Єхезкеля (Єзекіля).

Ліричні жанри у складі ТаНаХу. Поетика Книги Похвал (Псалтир). Поетика Пісні над Піснями.

Філософська притчова традиція. Поетика Книги Притчів Соломона. Книга Йова: проблема теодицеї і своєрідність її художнього вирішення. Кохелет (Еклезіаст): філософський сенс і художня своєрідність. Притчова повчальна повість (Книга Рут, Книга Йони, Книга Естер).

Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі. Морально-філософський сенс Книги Данієля (Даніїла) та її жанрова специфіка.

#### **Тема 5. НОВОЗАВІТНА ЛІТЕРАТУРА. ЄВАНГЕЛІЯ**

Новий Завіт і світова культура. Генеза текстів Нового Завіту і специфіка християнського світогляду. Структура і жанровий склад Нового Завіту. Специфіка жанрової форми і стилістики синоптичних Євангелій. Образ Ісуса Христа в синоптичних Євангеліях. Новозавітна дидактика і апокаліптика і її вплив на європейську літературу. Патристична література.

## СЕМЕСТР II

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

#### Стародавня література азійського регіону

#### **Тема 6. ДАВНЬОІНДІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

Тексти протоіндійської цивілізації Харапі і Мохенджо-Даро. П'ять першоелементів світу: небо, повітря, вогонь, вода, земля – подальша основа світосприйняття в індуїзмі.

«Веди» як два типи текстів – сакральні тексти шруті (почуте) і позасакральні смріті (запам'ятовуване). Шруті як синтез чотирьох самхіт (збірок): Рігведа (веда гімнів), Самаведа (веда пісень), Яджурведа (веда жертвних виразів), Атхарваведа (веда заклинань), а також брахманів (теологічні тексти, що пояснюють зміст вед та ритуалу), араньяк («лісові книги» для пустельників) і упанішад (дидактичні настанови). Смріті: веданги (частини вед), що складаються з сутр (сутра – нитка, коротке правило) – афоризмів.

«Махабхарата» (X–IV ст. до н.е.; записана бл. IV ст. до н. е) – велична героїчна поема фольклорного походження про нащадків Бхарати. «Бхагават-гіта» («Книга про того, хто має всі скарби»).

«Рамаєна» (бл. II ст. до н.е.) – героїчна поема про долю Рами як одного з аватар (втілень) бога Вішну. Проблема авторства.

Буддійський канон. «Трипітака» («Три корзини») – V–II ст. до н.е. Жанри високої (вченої) поезії та жанри поезії для неосвячених. Суттапітака: жанр сутри, «Тхерагатха» («Пісні монахів») та «Тхерігатха» («Пісні монахинь»). «Джатаки» та «Джаммапада».

#### **Тема 7. ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

Міфологія та культури давніх китайців (міф про хаос, про потоп). Уявлення про міфічні події як про історичні. Уявлення про світ як втілення рівноваги, взаємодії ян та інь. Відсутність антропоцентризму – головна причина відсутності в давньокитайській літературі епосу. Прекрасне як гармонія природи і суспільства.

«Ши Цзин» («Книга пісень»): обрядова, храмова та одична поезія.

Конфуціанський канон (Тринадцятизаконня, або Ши сань цзин). «Лунь юй» («Бесіди і судження») як діалогічний жанр. Жанр фу (ханської оди). Жанр біографії.

Даоський канон. Дао де цзин. Концепція недіяння, злиття з природою. Чжуан-Цзи.

Сима Цянь та його «Історичні нотатки» («Ши Цзин»).

Лірика: Цюй Юань (бл. 340–278 до н.е.). Цао Пі (187–226). Лу Цзи (261–303).

#### **Тема 8. ДАВНЬОІРАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА**

Іранська міфологія давнього періоду. Близькі відповідності до ведійської

міфології: загальні сюжети та подібність пантеону. Зороастризм. Особистість Заратуштри, його вчення. Дуалістичність догматики: Добро і Зло (Ахура-Мазда і Ангро-Манью). Вчення про рай і пекло. Есхатологія зороастризму. Авеста: Ясна (Гати), Вісперед, Вендідад (Відевдат), Яшти.

## 6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

### 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

#### Модуль «Література стародавнього світу»

Вид діяльності студента	Максима	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
	льна к-ть балів за одиницю	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	5	5	5	5	5	5
Робота на практичному занятті	10	5	50	5	50	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			87		87		87
<b>Максимальна кількість балів: 261</b>							
<b>Розрахунок коефіцієнта: <math>261 : 100 = 2,61</math></b>							

### 6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

#### Змістовий модуль I

##### Стародавня література присередземноморського регіону

*14 год*

1. Порівняйте міфи Месопотамії і Давнього Єгипту. Що в них, на вашу думку, відмінного і що спільного?

#### *Критерії оцінювання*

1. Максимальна оцінка за модуль – 5 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

#### Змістовий модуль II

*14 год*

##### Стародавня література присередземноморського регіону

1. Порівняйте давньоєврейський ТаНаХ і християнський Старий Завіт. Що спільного і відмінного в обох текстах?

***Критерії оцінювання***

1. Максимальна оцінка за модуль – 5 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

**Змістовий модуль III**

*14 год*

**Стародавня література азійського регіону**

1. Охарактеризуйте концепт Неба в давньокитайській міфології.

***Критерії оцінювання***

1. Максимальна оцінка за модуль – 5 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

**6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Модульний контроль здійснюється у письмовій формі та полягає в аналізуванні художніх текстів, передбачених програмою.

***Орієнтовний перелік питань модульного контролю***

***Модуль I***

1. Проаналізуйте шумерський міф про Інанну і Думузі.
2. Проаналізуйте шумерський цикл міфів про Інанну.
3. Розкрийте ідейно-філософський сенс «Епосу про Гільгамеша».
4. Охарактеризуйте героїв вавилонського «Епосу про Гільгамеша».
5. Розкрийте проблематику вавилонського «Епосу про Гільгамеша».
6. Порівняйте образи Енкіду і Гільгамеша в «Епосі про Гільгамеша».
7. Розкрийте сюжетну основу «Епосу про Гільгамеша».
8. Опишіть космогонію і антропогонію в «Енума еліш...»
9. Розкрийте сюжетну основу поеми «Енума еліш...».
10. Розкрийте значення образу Мардука в поемі «Енума Еліш...».
11. Розкрийте тему та ідею аккадської поеми «Енума еліш...».
12. Проаналізуйте дидактичну літературу Месопотамії (тексти еддуби).
13. Наведіть приклади афористики шумерів і аккадців.
14. Охарактеризуйте гімни шумерсько-аккадської літератури.

15. Охарактеризуйте магичні жанри в шумерсько-аккадській літературі.
16. Порівняйте космогонічні міфи Давнього Єгипту.
17. Проаналізуйте цикл міфів про Осиріса.
18. Проаналізуйте єгипетську заупокійну літературу.
19. Охарактеризуйте єгипетські «Тексти пірамід», «Тексти саркофагів».
20. Розкрийте сюжетну основу давньоєгипетської «Книга мертвих».
21. Охарактеризуйте афористику і дидактику Давнього Єгипту.
22. Розкрийте художні особливості «Повчання Птахотепа»
23. Охарактеризуйте єгипетську філософську лірику.
24. Розкрийте художні особливості «Бесіди розчарованого зі своєю душею».
25. Охарактеризуйте єгипетську любовну лірику.
26. Продемонструйте сюжетне розмаїття єгипетських казок.
27. Розкрийте сюжетні особливості «Казки про двох братів».
28. Розкрийте сюжетні особливості єгипетської казки «Про потерпілого аварію на човні»
29. Розкрийте пафос давньоєгипетської казки «Правда і Кривда».
30. Охарактеризуйте сюжетні особливості «Казок папірусу Весткар».

### *Модуль II*

1. Проаналізуйте склад та жанри ТаНаХу.
2. Проаналізуйте склад та жанрову специфіку Тори.
3. Проаналізуйте космогонію та антропогонію Книги Буття.
  2. Розкрийте символічний зміст історії патріархів у Торі.
  3. Проаналізуйте епос про Вихід.
  4. Розкрийте сутність біблійного пророцтва (на прикладі історії одного з пророків).
  5. Охарактеризуйте філософські жанри ТаНаХу (на прикладі однієї з книг).
  6. Охарактеризуйте художні особливості Псалмів Давидових.
  7. Охарактеризуйте ліричні жанри ТаНаХу (на прикладі однієї з ліричних книг).
  8. Проаналізуйте жанрово-стилістичні особливості «Пісні над Піснями».
  9. Охарактеризуйте притчову традицію у Ктувими.
  10. Проаналізуйте Книгу притч Соломона.
  11. Розкрийте філософську проблематику «Книги Йова».
  12. Розкрийте художні особливості Книги Еклезіаста.
  13. Охарактеризуйте жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі (Книга пророка Даниїла).
  14. Генеза, духовно-етичний сенс і поетика текстів Нового Завіту.
  15. Проповідь Ісуса і співставленні з фарисейським і есейським світоглядом.
  16. Структура і жанровий склад Нового Завіту. Проблема авторства.
  17. Концепція Боголюдства Ісуса і її відмінність від язичницької концепції

людино-бога (героя).

18. Ісус Христос як втілене Слово (Логос). Ідея відкуплення людських гріхів, подолання смерті і Воскресіння як одна з ключових ідей Нового Завіту.
19. Наративні і гомілетичні (проповідницькі) елементи в Євангеліях.
20. Особливості літературної форми Євангелій. Стилiстичні і жанрові відмінності від форм грецької словесності.
21. Структура і філософський сенс євангельських притч.
22. Поняття «синоптичні Євангелія».
23. Євангеліє від Марка: архаїчність жанрової природи і стилю, сувора простота і лапідарність викладу
24. Євангеліє від Матвія: продовження логіки священної історії, месіанське вчення про Ісуса у формі східної дидактики, Нагорна проповідь як квінтесенція євангельської етики.
25. Євангеліє від Луки: життєпис Ісуса, поєднання ліризму і побутової достовірності, жіночі образи.
26. Євангеліє від Йоана: езотеричний сенс і символіка, життя Ісуса як саморозкриття світового сенсу (Логоса).
27. Образ Юди в Євангеліях: загадки, дискусії, різність інтерпретацій в релігійній і світській культурах.
28. Образ Йоана Хрестителя в євангельських текстах.

### *Модуль III*

1. Означте головні сюжети давньоіндійської міфології.
2. Розкажіть про давньоіндійську космогонію.
3. Охарактеризуйте давньоіндійські веди.
4. Проаналізуйте ведійські гімни.
5. Охарактеризуйте навколоведійську літературу.
6. Проаналізуйте давньоіндійський епос.
7. В чому основний ідейний зміст «Рамаяни»?
8. Розкрийте тему та ідею «Махабхарати».
9. Розкрийте головні ідеї «Бхагавагіти».
10. Проаналізуйте основні положення, викладені у «Трипітаці».
11. Охарактеризуйте Раму і Сіту («Рамаяна»).
12. Охарактеризуйте дидактику «Упанішад».
13. Розкрийте зміст і значення ритуалу в «Брахманах».
14. Охарактеризуйте «Араньяки».
15. Розкрийте головні теми діалогів Крішни і Арджуни («Бхагаватгіта»).
16. Охарактеризуйте давньокитайську міфологію.
17. Розкрийте давньокитайську космогонію.
18. Охарактеризуйте культ предків у Давньому Китаї.
19. Розкрийте світоглядну основу «І-цзин».

20. Проаналізуйте сюжетну основу та ідейний зміст «Ши-цзин».
21. Проаналізуйте літературну основу «Луньюй» Конфуція.
22. Розкрийте головну концепцію «Дао де цзин».
23. Охарактеризуйте давньокитайську збірку поезії «Чуські строфи».
24. Проаналізуйте творчість Цюй Юаня.
25. Концепція дао як загального закону світобудови («Дао де цзин»).
26. Розкрийте багатоплановість діалогів Чжуан-Цзи.
27. Охарактеризуйте конфуціанський канон.
28. Проаналізуйте склад і жанри Авести.
29. Розкрийте художню своєрідність «Гат».
30. Розтлумачте «Яшти» як гімни божествам дозороастрійського періоду.

### ***Критерії оцінювання***

1. Максимальна оцінка за модуль – 25 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

### **6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

Навчальні досягнення студентів із блоку дисциплін «Світова література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок з кожної дисципліни блоку; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література: Література Стародавнього Сходу» завершується підсумковим контролем – заліком.

### **6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю**

1. Дописемний етап розвитку літератури.
2. Поняття про міф. Міфічна свідомість.
3. Міфологія. Типи міфів.
4. Поняття архетипу. Архетипові сюжети та образи в міфах.
5. Міфічні архетипи «світове дерево», та «світова гора».
6. Усна поетична народна творчість. Витоки та жанри фольклору.
7. Міф і казка.
8. Народний героїчний епос. Сучасні теорії виникнення та розвитку світового героїчного епосу.
9. Теорія первісного синкретизму О.М. Веселовського як виявлення першоджерел всієї світової літератури.
10. Зони виникнення та функціонування літератури Давнього Сходу.
11. Особливості єгипетських міфів. Космогонічні міфи.
12. Заупокійна література Давнього Єгипту.

13. Афористика й дидактика в давньоєгипетській літературі.
14. Казки Давнього Єгипту.
15. Сюжети й образи давньоєгипетської філософської лірики.
16. Особливості давньоєгипетської любовної лірики.
17. Особливості шумерських міфів. Цикл міфів про Інанну.
18. Зародження героїчного епосу в шумерській літературі.
19. Жанри шумерської лірики.
20. Шумерська дидактична література.
21. Аккадська космогонічна поема «Енума Еліш».
22. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури.
23. Аккадська лірика: тематичне й жанрове розмаїття.
24. Дидактика й афористика в аккадській літературі.
25. Світоглядні основи давньоєврейської літератури.
26. Структура та жанровий склад ТаНаХу.
27. Історичні умови формування текстів біблійного канону. ТаНаХ як синтез історичного досвіду єврейського народу.
28. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.
29. Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос.
30. Структура і характеристика П'ятикнижжя.
31. Космогонія та антропогонія Книги Буття.
32. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння.
33. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти. Скрижалі Завіту.
34. Епічні книги розділу «Невиїм» («Пророки»).
35. Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги.
36. Старозавітне пророцтво як феномен. Індивідуальні особливості пророчих книг Старого Завіту. Колізія «пророк і цар».
37. Ліричні жанри ТаНаХу. Псалтир.
38. Поетика «Пісні над Піснями».
39. Філософська притчова традиція ТаНаХу.
40. Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі.
41. Генеза, духовно-етичний сенс і поетика текстів Нового Завіту.
42. Проповідь Ісуса і співставленні з фарисейським і есейським світоглядом.
43. Структура і жанровий склад Нового Завіту. Проблема авторства.
44. Концепція Боголюдства Ісуса і її відмінність від язичницької концепції людино-бога (героя).
45. Ісус Христос як втілене Слово (Логос). Ідея відкуплення людських гріхів, подолання смерті і Воскресіння як одна з ключових ідей Нового Завіту.
46. Наративні і гомілетичні (проповідницькі) елементи в Євангеліях.
47. Особливості літературної форми Євангелій. Стилістичні і жанрові відмінності від форм грецької словесності.



48. Структура і філософський сенс євангельських притч.
49. Поняття «синоптичні Євангелія».
50. Євангеліє від Марка: архаїчність жанрової природи і стилю, сувора простота і лапідарність викладу
51. Євангеліє від Матвія: продовження логіки священної історії, месіанське вчення про Ісуса у формі східної дидактики, Нагорна проповідь як квінтесенція євангельської етики.
52. Євангеліє від Луки: життєпис Ісуса, поєднання ліризму і побутової достовірності, жіночі образи.
53. Євангеліє від Йоана: езотеричний сенс і символіка, життя Ісуса як саморозкриття світового сенсу (Логоса).
54. Образ Юди в Євангеліях: загадки, дискусії, різність інтерпретацій в релігійній і світській культурах.
55. Образ Йоана Хрестителя в євангельських текстах.
56. Індуїстські «Веди» як два типи текстів.
57. Особливості давньоіндійської гімнографії.
58. «Махабхарата». Вставні епічні оповіді.
59. Логічні та риторичні докази «Бхагават-гіти».
60. «Рамаяна». Проблема авторства.
61. Герої «Рамаяни» як втілення високих моральних якостей людини.
62. Буддійський канон. «Трипітака». Жанр сутри.
63. Китайська міфологія. Культ предків.
64. Поетичний світ «Ши Цзин».
65. «І Цзин». Тексти про діалектичність світу як результат взаємодії ян та інь.
66. Конфуціанський канон. «Лунь юй».
67. Даоський канон. «Дао Де Цзин». Поняття дао як першооснови і загального закону світобудови.
68. Багатоплановість діалогів «Чжуан-Цзи».
69. «Історичні нотатки» («Ши Цзин») Сима Цяня.
70. Лірична поезія Давнього Китаю.
71. Давньоіранська міфологія та її близькість з міфологією ведійською.
72. Дуалізм зороастризму. Вчення Заратуштри.
73. Склад і жанри Авести.
74. Художня своєрідність «Гат».
75. «Яшти» – гімни божествам дозороастрійського періоду.

## 6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
<b>A</b>	<b>90-100</b> балів	<b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
<b>B</b>	<b>82-89</b> балів	<b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	<b>75-81</b> балів	<b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	<b>69-74</b> балів	<b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	<b>60-68</b> балів	<b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
<b>FX</b>	<b>35-59</b> балів	<b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
<b>F</b>	<b>1 – 34</b> балів	<b>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань

		(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
--	--	--

## 7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 90 год.; лекції – 12 год., практичні заняття – 30 год., самостійна робота – 42 год., МК – 6 год..

Тиждень	1 семестр		2 семестр			
Модулі	Модуль І		Модуль ІІ		Модуль ІІІ	
Назва Модуля	Давня література присередземноморського регіону: Месопотамія. Єгипет.		Давня література присередземноморського регіону: Ханнан. Ізраїль. Юдея		Давня література азійського регіону: Індія. Китай. Іран	
Кількість балів за модуль	87		87		87	
Всього балів	261					
Лекції	1	2	3	4	5	6
Теми лекцій	Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колиска світової літератури (1 бал)	Література Месопотамії. Література Давнього Єгипту (1 бал)	Давньоєврейська Література: Тора (1 бал)	Давньоєврейська Література: Невієм. Ктувім (1 бал)	Давньоіндійська література (1 бал)	Давньокитайська література Давньоіранська література (1 бал)

Теми практичних занять	Література Месопотам (20 балів)	Література Стародавнього Єгипту (30 балів)	Давньоєврейська Література: Тора (20 балів)	Давньоєврейська Література: Невієм. Ктувім (30 балів)	Давньоіндійська література (20 балів)	Давньокитайська література (20 балів)	Давньогрецька література (10 балів)
Самостійна робота	5 балів		5 балів		5 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Залік						

## 8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

### *Тексти*

#### *Шумерська та аккадська література*

1. На ріках вавілонських: 3 найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упоряд. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
2. Вавілонська поема «Про безневинного страждальця» (фрагмент): художній переклад на українську Луцюка М.В. / Синопис: текст, контекст, медіа, 2014, № 3 (7) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/99/87#>

#### *Єгипетська література*

1. Давньоєгипетська поема «Бесіда Зневіреного зі своїм ба»: художній переклад на українську Луцюка М.В. / Синопис: текст, контекст, медіа, 2017, № 1(17) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/234/220>
2. Давньоєгипетська «Пісня арфіста»: художній переклад українською і коментування Луцюка М.В. // Літературний процес: Методологія. Імена. Тенденції. – К.: 2018. – С. 106-112.

#### *Давньоєврейська література*

1. Святе Письмо Старого та Нового Завіту / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

### *Давньоіндійська література*

1. Махабхарата // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
2. Рамаєна // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 219–248.
3. Рігведа // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 91–114.

### *Давньокитайська література*

1. Лао Цзи. Дао де цзин. Книга шляху та гідності / пер. І. Костанда. Київ : Андронум, 2020. – 102 с.
2. Лао Цзи. Дао де цін. Книга шляху і спроможності / пер. А. Накорчевський. Київ : ArtHuss, 2021. – 200 с.
3. Мандаринове сузір'я : Антологія стародав. поезії Китаю в переспівах Р. Качурівського. – Львів : Тріада Плюс, 2006. – 136 с.
4. Оповідки Давнього Китаю : збірник / пер. з кит. І. Зуєв та О. Лишега. – Київ : Дніпро, 1990. – 142 с.
5. Сима Цянь. Історичні записки / пер. з кит. В. Гаманін // Всесвіт. – 2001. – № 5/6. – С. 120–133.
6. Федоренко М.Т. Безсмертя поезії Цюй Юаня / Всесвіт – 1973. - № 6. – С. 167-177.
7. Хрестоматія китайської літератури (від найдавніших часів до III ст. до н.е.) / Упоряд. Н.В. Коломієць, Я.В. Шекера. – Київ : Київський університет, 2008. – 256 с.

### *Давньоіранська література*

1. Авеста <http://textbook.com.ua/religiieznavstvo/1473452629/s-45>
2. Зороастризм - <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/11345/>

### *Основна література*

1. Зарубіжна література: Матеріали до вивчення літератур зарубіжного Сходу: Хрестоматія / Упор. Л. В. Грицик. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2006.
2. Історія зарубіжної літератури. Методичні рекомендації для студентів I курсу спеціальності «Філологія». – Київ, 2004. – 60 с.
3. На ріках вавилонських. – К., 1991.
4. Луцюк М.В. Біблія // Велика українська енциклопедія, 2020. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: <https://vue.gov.ua/Біблія>
5. Луцюк М.В. Близнюкові міфи // Велика українська енциклопедія, 2022. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: [https://vue.gov.ua/Близнюкові\\_міфи](https://vue.gov.ua/Близнюкові_міфи)
6. Луцюк М.В. Бог // Велика українська енциклопедія, 2022. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: <https://vue.gov.ua/Бог>

7. Луцюк М.В. Буття (книга) // Велика українська енциклопедія, 2022. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: [https://vue.gov.ua/Буття\\_\(книга\)](https://vue.gov.ua/Буття_(книга))
8. Луцюк М.В. Брагма // Велика українська енциклопедія, 2022. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: <https://vue.gov.ua/Брагма>
9. Луцюк М.В. Старий Завіт // Велика українська енциклопедія, 2019. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: [https://vue.gov.ua/Старий\\_Завіт](https://vue.gov.ua/Старий_Завіт)
10. Луцюк М.В. Тора // Велика українська енциклопедія, 2019. – Електронний ресурс – Режим доступу: URL: <http://vue.gov.ua/Тора>

### *Додаткова література*

11. Замаровський В. Спочатку був Шумер. – К.: Веселка, 1983. – 207 с
12. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.: Україна, 1995. – 429 с.
13. Косидовський З. Біблійні оповіді / Пер. з польс. – К.: Молодь, 1968. – 503 с.
14. Луцюк М.В. Старозавітні пророцькі книги // Гуманітарна освіта в вищих навч. закладах. Зб. наук. праць. Вип. 1. – К., 2002. – С. 171–181.
15. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в університеті: проблеми та перспективи / М-ли міжн. наук.-практ. конференції. – К., 2001. – С. 81–86.
16. Луцюк М.В. Книга Буття: витоки згідно з традицією Pristercodex // Наукова спадщина професора С.В. Семчинського і сучасна філологія: Зб. наук. праць. – Ч.2. – К., 2001. – С. 74 – 80.
17. Луцюк М.В. Дописемний етап розвитку літератури // Сучасний погляд на літературу. Зб. наук. праць. Вип.8. – К., 2002. – С. 3 – 13.
18. Луцюк М.В. Поняття Бога в біблійних текстах // Гуманітарна освіта в вищих навчальних закладах. Зб. наук. праць. Вип. 4. – К., 2002. – С. 40 – 48.
19. Луцюк М.В. Біблійна космогонія на тлі давньосхідних міфічних систем // Мовні і концептуальні картини світу. Зб. наук. праць. Вип. 10. – К., 2004. – С. 359–366.
20. Луцюк М.В. Антропгонія Книги Буття (філологічні рефлексії) // Актуальні проблеми слов'янознавства. Зб. наук. праць: У 2 ч. – Ч. 1. – К., 2004. – С. 105 – 111.
21. Луцюк М.В. Література премудрості: Старий Завіт і давньосхідні літератури // Мова і культура. Зб. наук. праць. Вип. 7. Т. VII. Ч. I. Художня література в контексті культури – К., 2005. – С. 86 – 91.
22. Луцюк М.В. Старозавітна повістєва притча: історико-літературний контекст // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвузівський збірник наукових статей – К. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. – Вип. XI: Лінгвістика і літературознавство. Частина II. – С. 531 – 538.

23. Луцюк М.В. Феномен давньосхідного пророцтва у контексті ТаНаХу / Синопис: текст, контекст, медіа, 2014, № 1 (5) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/75/66>
24. Луцюк М.В. Еволюція близнюкового міфу у давньосхідній традиції / Синопис: текст, контекст, медіа, 2015, № 3(11) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/157>
25. Луцюк М.В. Тілесність в ТаНаХу / Literackie przygody ciała. Tom III serii «Problemy współczesnej humanistyki» // Wydawnictwo Athenae Gedanenses, 2016. – С. 9-27.